

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู
CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER
SUPHANBURI SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE AS PERCEIVED BY TEACHERS

พลอยไพลิน โรจนกุล¹, ธนิศ คุณเมธิกุล²

Ploypailin Rochanakul¹, Thanique Kunametheekul²

คณะศิลปศาสตร์ การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย¹

คณะศิลปศาสตร์ การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย²

Faculty of Liberal Arts, Education Administration, Kirk University, Thailand¹

Faculty of Liberal Arts, Education Administration, Kirk University, Thailand²

Received: July 1, 2026 Revised: July Date, 2026 Accepted: July Date, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 313 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบ Independent sample t-test และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว One Way ANOVA (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุพรรณบุรีโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา, การรับรู้ของครูผู้สอน, การบริหารการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Suphanburi 2) compare the creative leadership of school administrators classified by educational attainment, work experience, and school size. The research sample consisted of 313 teachers under the Secondary Educational Service Area Office Suphanburi in the 2025 academic year. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and participants were selected through proportionate stratified random sampling. The instrument for data collection was a five-rating scale constructed questionnaire, those with a content-to-objective consistency value was 1.00. attached to its reliability of 0.95. The statistics used in analyzing quantitative data were percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA (F – test)

The findings of independent study were as follows 1)The overall and individual aspects of creative leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Suphanburi were at the highest level, 2)The comparison of creative leadership among school administrators classified by educational attainment showed no statistically significant differences in both overall and individual aspects, 3)The comparison of creative leadership among school administrators classified by work experience showed no statistically significant differences in both overall and individual aspects , and 4)The comparison of creative leadership among school administrators classified by school size showed no statistically significant differences in both overall and individual aspects.

Keywords : Creative Leadership, School Administrators, Secondary Schools, Teacher Perception, Educational Administration

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน สังคมโลกได้เปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างเต็มตัว พัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างต่อการเรียนรู้และการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ ทำให้ความรู้ไม่จำกัดอยู่เพียงรูปแบบเดิม ปรากฏการณ์นี้ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวสู่ "องค์กรสมัยใหม่" และ "องค์กรแห่งการเรียนรู้" ที่ยืดหยุ่นและพึ่งพาบุคลากรสมรรถนะสูง (วิจารณ์ พานิช, 2562)

การปฏิวัติอุตสาหกรรมยุคนี้ไม่เพียงเปลี่ยนวิธีการทำงาน แต่ยังเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (Schwab, 2017)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพกำลังคนและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สำหรับประเทศไทยมีจุดเน้นในการขับเคลื่อนวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวิจัย เพื่อให้ประชากรเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างปัญญาเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ การจะบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายท่ามกลางความท้าทายดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีประสิทธิภาพในการกำหนดทิศทาง วางแผน และขับเคลื่อนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติเชิงบวก ยืดหยุ่น กล้านำความเปลี่ยนแปลง และเผชิญความท้าทายด้วยวิธีใหม่ ๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารในการดำเนินงานสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยไม่จำกัดบทบาทผู้นำไว้เพียงที่ผู้บริหารเท่านั้น แต่ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำร่วมกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2550) ครูคือผู้นำและผู้บริหารคือผู้นำของผู้นำที่หน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของทั้งนักเรียนและบุคลากร แนวคิดนี้จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาในยุคปัจจุบันให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม (Robinson, 2007)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ดูแลโรงเรียน 32 โรงเรียน จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อนนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ระดับสากล อย่างไรก็ตาม รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า แม้ภาพรวม 12 ประเด็นจะได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ "ดีเยี่ยม" แต่ในประเด็นที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพหุปัญญาของผู้เรียนกลับอยู่ในระดับ ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี, 2567)

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของผู้เรียนในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีโดยตรง ส่งผลให้ขาดกรอบแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกระบวนการบริหารงานที่สามารถกระตุ้น ช่วยเหลือ และชี้นำครูรวมถึงบุคลากร ตลอดจนสร้างการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์อย่างแท้จริง

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู อยู่ในระดับใด
2. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และสังกัดสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

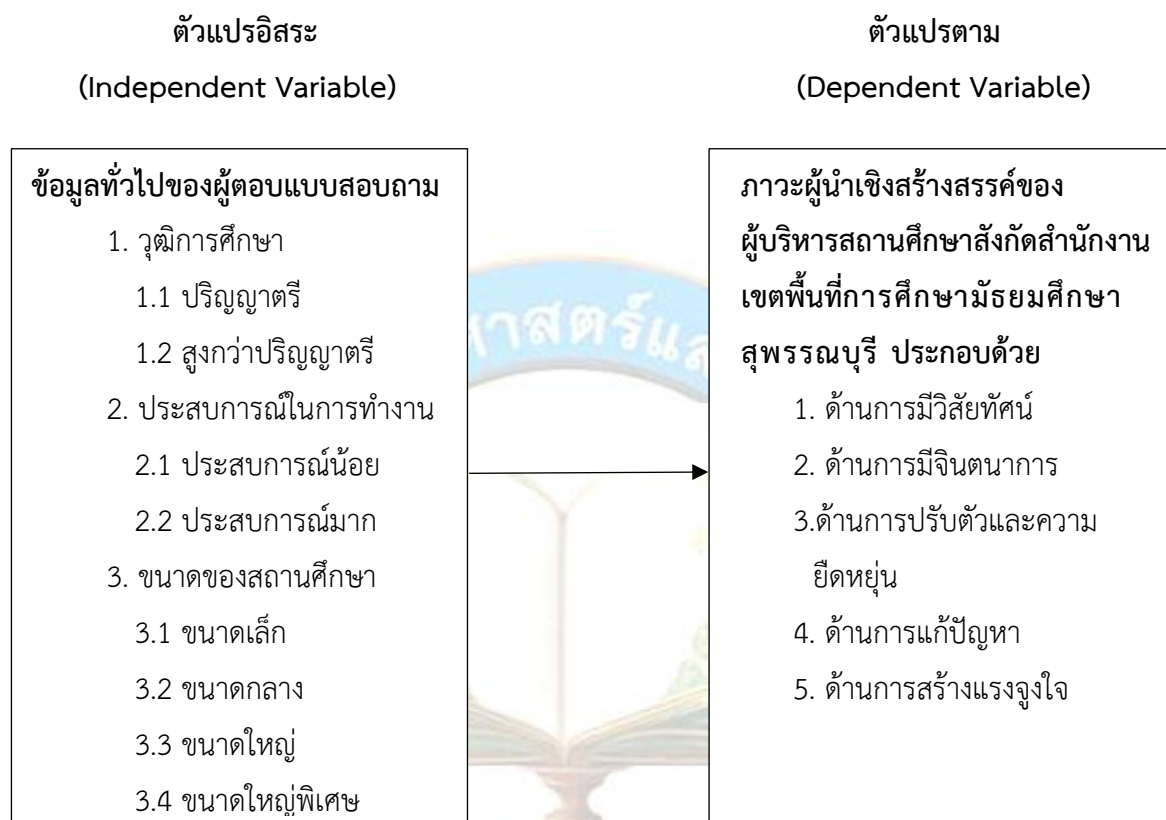
1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูผู้สอนซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้แสดงความคิดและลงมือปฏิบัติงาน อีกทั้งยังนำคุณธรรมมาใช้และยอมรับการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป (หทัยกานต์ เลขาณุกิจ, 2563) การตอบสนองเชิงจินตนาการ และการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนต่อประเด็นต่าง ๆ อย่างท้าทาย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมอง การคิด และกระทำสิ่งที่แตกต่างกันเพื่อจะเสริมสร้างโอกาสให้เกิดกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง และได้อธิบายองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ในบทความชื่อเรื่อง "Creative leadership: a challenge of our times" ดังต่อไปนี้ 1) มีความยืดหยุ่นและปรับตัว 2) มีความคิดสร้างสรรค์ 3) คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Stoll and Temperley, 2009) คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้แบบ “สหวิทยาการ” มีความสามารถและมีประสบการณ์สูงในการบริหารพัฒนาให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (พิเชษฐ วงศ์เกียรติขจร, 2562) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) ด้านการยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล 4) ด้านความคิดสร้างสรรค์ (อนุสรณ์ สุทธิหลวง และคณะ, 2565)

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการมีจินตนาการ 3) ด้านการปรับตัวและความยืดหยุ่น 4) ด้านการแก้ปัญหา 5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ ดังแสดงในภาพที่ 1



วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 32 โรงเรียน จำนวน 1,690 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 313 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โปรแกรม Random Wheel (Krejcie & Morgan, 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2

สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสัพพรรณบุรี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert rating scale ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสัพพรรณบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 313 คน โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวในการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ (%) 2) ค่าเฉลี่ย (M) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) การทดสอบค่าที (t-test) 2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ศึกษาจะทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยเทคนิควิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

บทสรุป

ผลการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสัพพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู ดังแสดงในตารางที่ 1-4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที และระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ความคิดเห็นของครู (n = 313)			
	M	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.47	0.37	มาก	5
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.55	0.30	มากที่สุด	2
3. ด้านการปรับตัวและความยืดหยุ่น	4.52	0.34	มากที่สุด	4
4. ด้านการแก้ไขปัญหา	4.59	0.35	มากที่สุด	1
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.54	0.35	มากที่สุด	3
รวม	4.53	0.15	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มากที่สุด หากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหา (M = 4.59) ด้านการมีจินตนาการ (M = 4.55) และด้านการสร้างแรงจูงใจ (M = 4.54) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (M = 4.47)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	วุฒิการศึกษา				t	p-value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(N = 245)		(N = 68)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.47	0.37	4.48	0.37	-.10	.919
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.55	0.31	4.54	0.28	.36	.722
3. ด้านการปรับตัวและ ความยืดหยุ่น	4.53	0.33	4.48	0.38	1.13	.258
4. ด้านการแก้ไขปัญหา	4.59	0.33	4.57	0.41	.54	.592
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.54	0.35	4.53	0.32	.11	.910
รวม	4.54	0.15	4.52	0.17	.88	.377

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ประสบการณ์ในการทำงาน				t	p-value
	ประสบการณ์น้อย		ประสบการณ์มาก			
	(N = 260)		(N = 53)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.47	.37	4.49	.37	-.36	.720
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.56	.30	4.52	.30	.82	.410
3. ด้านการปรับตัวและความยืดหยุ่น	4.52	.33	4.50	.39	.38	.706
4. ด้านการแก้ไขปัญหา	4.60	.33	4.54	.44	.09	.276
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.55	.35	4.51	.35	.72	.470
รวม	4.54	.15	4.51	.19	1.14	.255

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์					
ระหว่างกลุ่ม	.65	3	.22	1.59	.19
ภายในกลุ่ม	42.27	309	.14		
รวม	42.92	312			
2. ด้านการมีจินตนาการ					
ระหว่างกลุ่ม	.36	3	.12	1.32	.27
ภายในกลุ่ม	28.14	309	.09		
รวม	28.50	312			

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	SS	df	MS	F	p-value
3. ด้านการปรับตัวและความยืดหยุ่น					
ระหว่างกลุ่ม	.36	3	.12	1.04	.37
ภายในกลุ่ม	35.52	309	.11		
รวม	35.88	312			
4. ด้านการแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	.44	3	.14	1.18	.32
ภายในกลุ่ม	38.17	309	.12		
รวม	38.61	312			
5. ด้านการสร้างแรงจูงใจ					
ระหว่างกลุ่ม	.15	3	.05	.42	.74
ภายในกลุ่ม	37.68	309	.12		
รวม	37.83	312			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.07	3	.02	1.02	.38
ภายในกลุ่ม	7.38	309	.02		
รวม	7.45	312			

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านคือด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการปรับตัวและความยืดหยุ่น ด้านการแก้ไขปัญหา และ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากบริบทปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพฤติกรรมผู้เรียนอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องแสดงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและความยืดหยุ่นในการบริหารงาน เพื่อให้ครูผู้สอนตระหนักรู้ว่าตนได้รับความไว้วางใจและมีอำนาจตัดสินใจทางวิชาการ ผ่านการสนับสนุนทรัพยากร สื่อเทคโนโลยี และส่งเสริมการทดลองใช้วิธีการสอนที่แปลกใหม่ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีทักษะการแก้ปัญหาด้วยวิธีสร้างสรรค์ในภาวะวิกฤต โดยมุ่งเน้นทางเลือกใหม่เพื่อ

ประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญเปลี่ยนบทบาทจากผู้ออกคำสั่งมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทำให้สัมพันธภาพในองค์กรเกิดความร่วมมือร่วมใจอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (สันติ บุญภิรมย์, 2563) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยผู้นำต้องสร้างแรงจูงใจและกล้าเปลี่ยนสิ่งเดิมสู่สิ่งที่ดีกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ (Stoll and Temperley, 2009) ที่เน้นย้ำว่าผู้นำที่มีความสร้างสรรค์จะสามารถสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ครูใช้เป็นเกณฑ์รับรู้ถึงความสำเร็จของการบริหารจัดการในปัจจุบัน

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาของครูผู้สอน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากครูผู้สอนไม่ว่าจะมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือระดับบัณฑิตศึกษาต่างปฏิบัติหน้าที่ภายใต้สภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน จึงมีความเข้าใจร่วมกันถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ในองค์กรกระบวนการทำงานที่เน้นความเป็นกัลยาณมิตรและการมีส่วนร่วม ส่งผลให้ครูรับรู้พฤติกรรมเชิงประจักษ์ของผู้บริหารเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยเฉพาะการเปิดใจรับฟังความคิดเห็น การสนับสนุนนวัตกรรม และการสร้างแรงบันดาลใจ นอกจากนี้ มาตรฐานวิชาชีพครูและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องภายในสังกัด ยังส่งผลให้ครูทุกคนมีบรรทัดฐานในการประเมินความสำเร็จขององค์กรในลักษณะเดียวกัน โดยมุ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานและประสบการณ์ตรงมากกว่าวุฒิการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2561) ที่ระบุว่า การรับรู้ภาวะผู้นำเป็นเรื่องของความรู้สึกพึงพอใจต่อพฤติกรรม ซึ่งบุคคลมักใช้ประสบการณ์และบริบทแวดล้อมเป็นเกณฑ์ประเมินเช่นเดียวกับงานวิจัยของ (ธวัชชัย เฟ็งพินิจ, 2562) ที่ชี้ว่าการสื่อสารที่ทั่วถึงและเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยลดช่องว่างทางความคิดของบุคคลที่มีวุฒิต่างกันได้ ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ (ภัทรพล สุวรรณฉาย, 2564) ที่พบว่าความแตกต่างด้านวุฒิการศึกษาไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้การรับรู้พฤติกรรมผู้นำต่างกัน หากองค์กรนั้นมีระบบบริหารงานเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอน โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากระบบการบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันมุ่งขับเคลื่อนด้วยนโยบายเชิงรุกและนวัตกรรม ทำให้ครูทุกกลุ่มประสบการณ์มองเห็นทิศทางเดียวกันโดยครูรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์น้อยย่อมชื่นชมผู้บริหารที่สนับสนุนเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ส่วนครูที่มีประสบการณ์มากย่อมตระหนักว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นต่อความอยู่รอดขององค์กร การที่คนสองกลุ่มที่มีวัยต่างกันแต่มองภาพผู้นำไม่ต่างกัน สะท้อนถึงการที่ผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทผู้นำที่ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการสื่อสารวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดทัศนคติและค่านิยมขององค์กรจากฐานสู่ฐานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ (วิโรจน์ สารรัตน์, 2562) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลมักเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง ซึ่งช่วยลดช่องว่างระหว่างบุคคลในเรื่องประสบการณ์ และทำให้สมาชิกมีการรับรู้เป้าหมายในทิศทางเดียวกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ (สุเทพ ธรรมะ, 2563) ที่พบว่าตัวแปรด้านประสบการณ์ทำงานไม่มีนัยสำคัญต่อการรับรู้ภาวะผู้นำ หากผู้นำสามารถสร้างระบบที่โปร่งใสและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นค่านิยมร่วม ทำนองเดียวกับงานวิจัยของ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2561) ที่ชี้ว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารที่เน้นมนุษยสัมพันธ์และการสนับสนุนทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์ เป็นคุณลักษณะที่บุคลากรทุกกลุ่มให้การยอมรับและมีการรับรู้ที่สอดคล้องกัน

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้มาตรฐานและนโยบายเดียวกัน โดยในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ครูสามารถรับรู้ภาวะผู้นำได้ผ่านการทำงานที่ใกล้ชิด ยึดหยุ่น และการใช้นวัตกรรมภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ แม้โครงสร้างจะซับซ้อนแต่ผู้บริหารได้ใช้การกระจายอำนาจและการบริหารเชิงระบบเปิดโอกาสให้ครูได้ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ครูในสถานศึกษาทุกขนาดจึงรับรู้ถึงพฤติกรรมผู้นำที่สนับสนุนการคิดค้นสิ่งใหม่และความกล้าเสี่ยงอย่างมีหลักการได้อย่างเท่าเทียมกัน เพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ทักษะ และความสามารถในการจูงใจของผู้นำ สอดคล้องกับแนวคิดของ (ธีระ รุณเจริญ, 2560) ที่กล่าวว่าความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารยุคใหม่ต้องสามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงได้ทุกสถานการณ์ โดยขนาดโรงเรียนเป็นเพียงบริบททางกายภาพแต่หัวใจสำคัญคือกระบวนการบริหารจัดการและสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ว่าการบริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาข้อจำกัดด้านทรัพยากรเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล (รุ่ง แก้วแดง, 2561)

ทำนองเดียวกับแนวคิดที่ชี้ให้เห็นว่าหากผู้นำสามารถสร้างความพึงพอใจและแรงบันดาลใจได้บุคลากรย่อมมีการรับรู้ถึงพฤติกรรมผู้นำที่ดีในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แม้จะปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรที่มีขนาดแตกต่างกันก็ตาม (กมล ภูประเสริฐ, 2562)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.1 สถานศึกษาควรจัดทำวิสัยทัศน์ที่เชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการประจำปีและตัวชี้วัดความสำเร็จภายใต้แนวคิด Backward Design โดยเริ่มต้นจากการกำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการ แล้วจึงทำการวางแผนลงมือปฏิบัติตามแผนทุกขั้นตอน และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2 พัฒนาระบบการสื่อสารภายในสถานศึกษาที่เป็นมาตรฐานผ่านช่องทางการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) คู่มือการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมทั้งจัดให้มีการตรวจสอบความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ของครูและบุคลากรเป็นระยะ เพื่อสร้างความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และสร้างความเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน (Sense of Ownership)

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

2.2 ศึกษารูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

2.3 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

2.4 ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ตามการรับรู้ของครู ประกอบด้วย 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการมีจินตนาการ 3) ด้านการปรับตัวและความยืดหยุ่น 4) ด้านการแก้ปัญหา 5) ด้านการสร้างแรงจูงใจ ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 โมเดลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภู่อะเสริฐ. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. เสริมสิน พรึเพรส ชิสเท็ม.
 เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). การคิดเชิงวิพากษ์ (พิมพ์ครั้งที่ 8). ชัคเชส มีเดีย.
 งานอัตรากำลัง กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (2567).

- รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุพรรณบุรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ธวัชชัย เฟ่งพินิจ. (2565). การเรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหาร. เอส.พี. พรินต์ติ้ง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2660). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา. ข้าวฟ่าง.
- ประเวศ วะสี. (2559). ทางเลือกใหม่ของประเทศไทย: การแก้ปัญหาเชิงระบบ. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ปิยพงษ์ วงศ์เกิด. (2567). การบริหารองค์กรในสภาวะการณ์ที่ผันผวน (VUCA World). สถาบันพัฒนาผู้บริหาร
การศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2561). การบริหารงานวิชาการ. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ภัทรพล สุวรรณฉาย. (2566). การศึกษาภาวะผู้นำในเขตพื้นที่ภาคกลาง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติจักร. (2562). แนวคิดใหม่ คุณสมบัติ 9 มิติ ของสุดยอดผู้นำแห่งอนาคต (พิมพ์ครั้งที่ 1).
เกรท ไอเดีย.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2564). สมรรถนะหลักและพฤติกรรมกรรมการบริหารงานภาครัฐ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนสุนันทา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2561). รายงานการวิจัยเปรียบเทียบเพื่อพัฒนานโยบาย เรื่อง การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ
ในประเทศไทย (รายงานผลการวิจัย).
- วิจารณ์ พานิช. (2562). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2562). ภาวะผู้นำทางการศึกษา: แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา. ทิพย์วิสุทธิ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2563). ความเป็นครู. ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. พรักหวานกราฟฟิค.
- สุเทพ ธรรมะ. (2563). การวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (รายงานผลการวิจัย). คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- หทัยกานต์ เลขานุกิจ. (2563). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา].มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุสรณ์ สุทธหลวง, อำนาจ บุญประเสริฐ และพจนีย์ มั่งคั่ง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 19(86), 106-122.
- Robinson, K. (2007). The principles of creative leadership. McGraw-Hill.
- Schwab, K. (2017). The fourth industrial revolution. Portfolio Penguin.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. School
Leadership & Management, 29(1), 65–78.